

R. 9. 15. -8 A near relation. -7 A Kṣatriya -8 Home. -9 A field; Nm. -भिः *f.* Musk (*i. e.* सुगनाभि). [*N. B.* नाभि at the end of Bah. comp. becomes नाभ when the comp. is used as epithet; as पद्मनाभः.] -Comp. -आवर्तः the cavity of the navel. -कण्टकः, -कूपिका, -गु (गो) लकः ruptured navel. -गन्धः the odour of the musk; नाभिगन्धैर्मृगाणाम् Me. 54. -जः, -जन्मन् *m.*, -भूः epithets of Brahmā. -नाडी, -नालम् 1 the umbilical cord; तदङ्कशय्याच्युतनाभिनाल R. 5. 7. -2 rupture of the navel. -मूलम् the part of the body immediately under the navel. -वर्धनम् 1 cutting or division of the umbilical cord. प्राङ् नाभिवर्धनात् पुंसो जातकर्म विधीयते Ms. 2. 29. -2 rupture of the navel. -3 corpulency. -वर्षम् *N.* of one of the nine वर्षs belonging to Jambudvīpa and named after Nābhi, the son of Agnīdhra. -वीथिः a road proceeding from the central part of a village or town; Kāmikāgama 25. 1.

नाभिका A cavity shaped like a navel.

नाभिल *a.* [नाभिरस्यस्य सिन्धा० लच्] Relating to or coming from a navel.

नाभिलम् 1 The cavity of the navel. -2 Pain. -3 A ruptured navel. -4 The groin of a woman.

नाभ्य *a.* [नाभि-यत्] Relating to, proceeding from, being in, the navel, umbilical. -भ्यः An epithet of Śiva.

नाभोगः 1 A god. -2 A snake; नाभोगभोज्यो हरिणाधिरूढः सोऽयं गह्रमानिव राजतीन्दुः Rām. Ch. 6. 84. (Mark the paranomasia in the words नाभोगभोज्य and हरिणाधिरूढ).

नाम *ind.* A particle used in the following senses:—
1 Named, called, by name; हिमालयो नाम नगाधिराजः Ku. 1. 1; तन्नन्दिनीं सुवृत्तां नाम Dk. 7. -2 Indeed, certainly, truly, forsooth, verily, to be sure; मया नाम जितम् V. 2. 17.; विनीतवेषेण प्रवेष्टव्यानि तपोवनानि नाम Ś. 1; आश्वासितस्य मम नाम V. 5. 16 'when I was just consoled'; तन्नाम निष्ठुराः पुरुषाः Mk. 5. 32 'that means men are cruel'. -3 Probably, perhaps; oft. with मा; अये पदशब्द इव मा नाम रक्षिणः Mk. 8 'herhaps (but I hope not) that of guards'; मा नाम अकार्यं कुर्यात् Mk. 4. -4 possibility; तत्रैव नामास्त्रगतिः Ku. 3. 19; त्वया नाम सुनिर्विमान्यः Ś. 5. 20 'is it possible &c.' (implying censure); frequently used with अपि in the sense of 'I wish', 'would that', 'is it likely that &c.'; see under अपि. -5 A feigned or pretended action, pretence (अलीक); कान्तान्तिको नाम भूत्वा Dk. 130; so भीतो नामावच्छ्रय 104 'as if afraid', परिश्रमं नाम विनीय च क्षणम् Ku. 5. 32. -6 (With imperatives) Granted, though, it may be, well, it may be; तद् भवतु नाम शोकावेगाय K. 328; अतनुषु विभेषु ज्ञातयः सन्तु नाम Ś. 5. 8; Bh. 1. 16; एवं नामास्तु 'be it so, if you like'; करोतु नाम नीतिज्ञो व्यवसायमितस्ततः H. 2. 14 'though he may exert himself'; Māl. 10. 7. -7 Anger or censure; ममापि नाम दशाननस्य परैः परिभवः G. M.;

(the sentence may imply 'censure' also); किं नाम विस्फुरन्ति शस्त्राणि U. 4; ममापि नाम सत्त्वरभिभूयन्ते गृहाः Ś. 6. -8 Wonder; आश्चर्यमन्धो नाम पुत्रं द्रक्ष्यति Sk. -9 Recollection. नाम is often used with the interrogative pronoun and its derivatives कथम्, कदा &c. in the sense of 'possibly', 'indeed', 'I should like to know'; अयि कथं नामैतत् U. 6; R. 16. 82; Bh. 2. 44; H. 1. 104; को नाम राज्ञां प्रियः Pt. 1. 146; को नाम पाकाभिमुखस्य जन्तुद्वाराणि दैवस्य पिघातुमीष्टे U. 7. 4.

नामन् *n.* [म्नायते अभ्यस्यते नम्यते अभिधीयते अर्थोऽनेन वा]
1 A name, appellation, personal name (opp. गोत्र); किं तु नामैतदस्याः Mu. 1. 1; नाम ग्रह् 'to address or call upon by name,' नामग्राहमरोदीत् सा Bk. 5, 5; नाम कृ or दा, नाम्ना or नामतः कृ 'to give a name, call, name'; चकार नाम्ना रघु-मात्मसंभवम् R. 3. 31; 5. 36; तौ कुशलबौ चकार किल नामतः 15. 32; चन्द्रापीड इति नाम चक्रे K. 74; मातरं नामतः पृच्छेयम् Ś. 7. -2 The mere name; संतप्तायसि संस्थितस्य पयसो नामापि न ज्ञायते Bh. 2. 67 'not even the name, *i. e.* no trace or mark is seen' &c.; Pt. 1. 250. -3 (In gram.) A noun, substantive (opp. आख्यात); तन्नाम येनाभिदधाति सत्वम्; सत्व-प्रधानानि नामानि Nir. -4 A word, name, synonymous word; इति वृक्षनामानि. -5 Substance (opp. गुण). -6 Water. -7 Ved. Mark, sign, token. -8 Form, mode, manner. -Comp. -अङ्क *a.* marked with a name; नामाङ्करावणशराङ्कितकेतुयाष्टिम् (रथम्) R. 12. 103. -अनुशासनम्, -अभिधानम् 1 declaring one's name. -2 a dictionary, lexicon. -अपराधः abusing (a respectable man) by name, calling names. -आख्यातिक *a.* relating to nouns and verbs. -आवली a list of names (of a god). -करणम्, -कर्मन् *n.* 1 the ceremony of naming a child after birth. -2 a nominal affix. -ग्रहः, -ग्रहणम् addressing or mentioning by name, utterance of the name, calling to mind the name; पुण्यानि नामग्रहणान्यपि महासुनी-नाम् K. 43; Ms. 8. 271; R. 7. 41; 6. 67. -ग्राहम् *ind.* by naming, by mentioning the name; नामग्राहमरोदीत् सा आतरौ रावणात्तिके Bk. 5. 5. -त्यागः abandonment of name; स्वनामत्यागं करोमि Pt. 1 'I shall forego my name'. -द्वादशी a kind of religious ceremony, the worship of Durgā daily under one of her 12 names, *i. e.* गौरी, काली, उमा, भद्रा, दुर्गा, कान्ति, सरस्वती, मङ्गला, वैष्णवी, लक्ष्मी, शिवा and नारायणी. -धातुः a nominal verb, denominative base (as पार्थीयते, वृषस्यति &c.). -धारक, -धारिन् *a.* bearing only the name, in name only, nominal; (तथा) अर्थेन विहीनोऽत्र पुरुषो नामधारकः Pt. 2. 84. -धेयम् 1 a name, appellation; वनज्योत्स्नेति कृतनामधेया Ś. 1; किं नामधेया सा M. 4; R. 1. 45; 10. 67; 11. 8; नामधेयस्य ये केचिदभिवादे न जानन्ते Ms. 2. 123. -2 the ceremony of naming a child. -शब्दः a word or an expression which forms the name of a thing or an act; चोदकाच्च नामधेयशब्दो बलवत्तरः । ŚB. on MS. 12. 1. 14. -नाभिकः an epithet of Viṣṇu. -निर्देशः indication by name. -मात्र *a.* having only the name, nominal, in name; काचि मणिर्मणौ काचो येषां बुद्धिः प्रवर्तते । न तेषां सन्निधौ भृत्यो नाममात्रोऽपि तिष्ठति ॥ Pt. 1. 77; 2. 86.